

SUOMALAISET
SARJAMURHAAJAT

TUOMAS RIMPILÄINEN
MIIKA VILJAKAINEN

TAMMI

SUOMALAISET

SARJAMURHAAJAT

TUOMAS RIMPILÄINEN
MIIKA VILJAKAINEN

TAMMI

HELSINKI

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö Jokes on tukenut tämän kirjan tekemistä.

1. painos

© Tuomas Rimpiläinen, Miika Viljakainen ja Tammi 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-6633-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

SISÄLLYS

JOHDANTO: IHMISPEDOT JA SUURMURHAAJAT.....	7
KAUPPIASMURHAAJA	34
NAILONSUKKAKURISTAJA	99
HAMMASMURHAAJA	170
MYRKKYHOITAJA	193
LIFTARISURMAAJA	271
SARJASAALISTAJA	307
JÄRVENPÄÄN SARJAMURHAAJA.....	339
SARJAKURISTAJA.....	371
VALKEAKOSKEN TEINIMURHAAJA	462
LOPUKSI: SUOMALAINEN SARJAMURHAAJA	488
LÄHTEET.....	507

JOHDANTO: IHMISPEDOT JA SUURMURHAAJAT

He kulkevat keskuudessamme huomiota herättämättä. Vasta kiinni jääminen paljastaa, millaisiin tekoihin he pystyvät. Silmää räpäyttämättä he kuristavat naisia, hukuttavat miehiä ja ruiskuttavat myrkyä vanhuksiin. Heitä on Suomen historiassa kymmeniä, ja osa heistä saattaa jatkaa murhien tekemistä tälläkin hetkellä.

Historian saatossa kymmenet suomalaiset ovat joutuneet sarjamurhaajien uhreiksi. Tämä on tosiasia, jota ei ole haluttu tai ehkä pikemmin osattu sanoa ääneen kuin vasta viime vuosina. Suomessa sarjamurhaajia on pidetty lähinnä amerikkalaisena ilmiönä, joka ei koske Suomea. Silti suomalaisista ”ihmispedoista” ja ”suurmurhaajista” on kirjoitettu rikosuutisia läpi historian.

Maassamme sarjamurhaajia on suhteellisen vähän mutta kuitenkin niin paljon, että kaikkien luetteleminen tekisi tietokirjasta puuduttavan katalogin. Sellaista emme halua tehdä. Sen sijaan pureudumme tämän harvinaisen mutta olemassa olevan ilmiön synkkään ytimeen niin perinpohjaisesti kuin se lähteidemme avulla on mahdollista. Tämä kirja kertoo ilmiöstä nimeltä sarjamurha ja henkirikoksen tekijöistä, joita kutsutaan sarjamurhaajiksi.

Sarjamurhaajia käsittelevässä tutkimuksessa Yhdysvallat on edelläkävijä, joskin ilmiötä tutkitaan nykyään kaikkialla maailmassa. Tässä kirjassa käytämme sarjamurhaajan määritelmää, joka otettiin käyttöön San Antoniossa vuonna 2005 järjestetyn sarjamurhakonferenssin jälkeen. Konferenssia isännöi Yhdysvaltain liittovaltion poliisin FBI:n käyttäytymistieteiden yksikkö. FBI:n asiantuntijat olivat olleet merkittävässä roolissa murhaajien luokittelussa aina 1960-luvulta lähtien.

Konferenssissa pyrittiin luomaan yksi yleishyödyllinen määritelmä, joka kelpaisi niin poliisiviranomaisten kuin akateemisten tutkijoiden tarpeisiin. On selvää, että määritelmä ei sovellu täydellisesti kaikkiin tapauksiin, mutta se on mielestämme olemassa olevista paras.

San Antonion määritelmän mukaan sarjamurha on henkirikosten sarja, jossa *sama tekijä laittomasti surmaa vähintään kaksi henkilöä erillisillä kerroilla*. Sarjamurhaajan motiivi voi olla mikä tahansa, ja tekijällä voi myös olla tekijäkumppaneita. Myös terroristi tai järjestäytyneen rikollisryhmän palkkamurhaaja voi olla sarjamurhaaja, jos perusmääritelmä toteutuu.

San Antonion määritelmän mukaisesti esimerkiksi toistuvasti julkisuudessa esiintynyt entinen jengipomo Lauri ”Late” Johansson on sarjamurhaaja. Hän murhasi kolme ihmistä vuosina 1992, 1998 ja 2001. Hän jäi kiinni vasta viimeisestä murhastaan ja tunnusti kaksi edellistä vankeusaikanaan. Sen sijaan Jokelassa vuonna 2007 ja Kauhajoella 2008 opiskelijatovereita murhanneet koulusurmaajat eivät ole sarjamurhaajia vaan joukkomurhaajia.

Sarjamurhaajan määritelmät eivät nojaudu Suomen rikoslain kvalifiointiperusteisiin, joiden pohjalta oikeudessa päätetään, onko henkirikos tappo vai murha. Tähän on yksinkertainen syy: läheskään aina rikoksenteikijän perimmäiseen

motiiviin tai esimerkiksi suunnitelmallisuuden asteeseen ei saada kunnollista selvyyttä. Jos tällaisia seikkoja ei saada selville, henkirikos tuomitaan aina lievemmän rikosnimikkeen mukaisesti tappona tai joskus törkeänä kuolemantuottamuksena. Jos sama henkilö syyllistyy toistuvasti tappoihin, hänen rikossarjansa voi kokonaisuutena näyttäytyä sarjamurhaajalle tyypillisen kaavamaisena ja hän saattaa täyttää sarjamurhaajan tarkkarajaisemmatkin määritelmät.

Sarjamurhaajan kriteerit voi siis täyttää riippumatta siitä, mistä rikosnimikkeistä henkilö on tuomittu. Mediassa murhaaja-termin käyttäminen on kuitenkin koettu ongelmaksi, sillä sen voi nähdä ottavan kantaa rikosnimikkeeseen. Toimittajat ovat perinteisesti kiertäneet tätä ongelmaksi koettua määrittelykysymystä nimeämällä rikoksentekejiä esimerkiksi tekotavan mukaan, kuten *sarjakuristaja* ja *sarjahukuttaja*. Joskus nimitys syntyy rikoksissa toistuvan yksityiskohdan pohjalta, kuten *hammassurhaajan* tapauksessa. Käytössä on ollut myös termi *sarjasurmaaja*, joka kuitenkin johtaa ojasta allikkoon, sillä myös surma on Suomen rikoslaista löytyvä rikosnimike.

Suomen kielessä murha on vanhempi sana kuin sen nykyinen määritelmä rikoslaissa. Kun puhutaan ilmiöstä nimeltä sarjamurha, olisi keinotekoista eritellä rikosnimikkeen perusteella toisistaan sarjamurhaajia, ”sarjatappajia” tai ”sarjakuolemantuottajia”. Yhdenmukaisuuden vuoksi käytämme kirjassamme termiä sarjamurhaaja myös sellaisista rikoksentekejiä, jotka on tuomittu lievemmistä henkirikosnimikkeistä. Toki kerromme myös sen, mistä rikosnimikkeistä kukin sarjamurhaaja on tuomionsa saanut.

Ennen San Antonion uudistettua määritelmää FBI oli määrittellyt sarjamurhaajan nykyistä tiukemmin ja edellyttäneet

vähintään kolmea uhria sekä ”jäähdyttelyaikaa” rikosten välissä. Samoin aiempaan määritelmään kuului se, että tekijää ajoivat rikoksiin seksuaaliset fantasiat. Osa kirjamme tapauksista täyttää myös nämä kriteerit. Lisäksi osa saattaa täyttää kyseiset kriteerit, mutta varmuuteen on mahdoton päästä, sillä perimmäistä motiivia ei ole pystytty osoittamaan.

Jos määritelmässä sovellettaisiin yhä vaatimusta jäähdyttelyajasta, Suomen tuhoisin sarjamurhaaja Juhani Adaminpoika ei olisi sarjamurhaaja lainkaan, sillä hän teki kaksitoista murhaansa viiden viikon aikana. Tällaisen henkirikoksenteelijän englanninkielinen nimitys on *spree killer*, ja sen voisi vapaasti suomentaa vaikka *pyrähdysmurhaajaksi*. Henkirikostyyppi katsotaan nykyään yhdeksi sarjamurhan tyyppiksi, ellei kyse sitten ole niin sanotusta *amokjuoksusta*, jossa tekijä pyrkii hyvin lyhyen ajan sisällä surmaamaan mahdollisimman monta ihmistä lähiympäristössään. Amokjuoksu katsotaan sarjamurhan sijaan joukkomurhaksi.

Sarjamurhaajan määritelmän ei ole tarpeen olla liian tarkkarajainen. San Antonion määritelmään lisättiin vaatimus uhrien määrästä ennen kaikkea siksi, että akateemisessa tutkimuksessa uhrimäärä auttaa rajaamaan tutkimusaineistoa. Rikostutkinnassa voidaan silti käyttää sarjamurhatutkimuksista omaksettua tietoa myös tapauksissa, joissa tekijä on surmannut vain yhden uhrin. Kanadalainen kriminaalihistorioitsija Peter Vronsky huomauttaa teoksessaan *Amerikkalaiset sarjamurhaajat*, että esimerkiksi kolmen uhrin sääntö rajaisi pois sellaiset murhaajat, joilla on selvä ja tunnistettava sarjamurhaajan psykopatologia mutta jotka saadaan kiinni jo ensimmäisen tai toisen murhan jälkeen.

Tämä teoamus soveltuu erityisen hyvin Suomen oloihin, jossa väestökeskittymien pieni koko, väestön homogeenisyys ja

tehokas rikospoliisi johtavat yleensä siihen, että sarjamurhaaja paljastuu varsin aikaisessa vaiheessa ”uraansa”.

Kuten kirjassamme osoitamme, sarjamurhille tyypillisiä piirteitä esiintyy Suomessakin rikoksenteijöillä, jotka ovat jääneet kiinni heti ensimmäisestä henkirikoksestaan. Esimerkiksi Tampereella Kuninkaankadun sarjaraiskaajana tunnetuksi tullut mies tappoi todistetusti vain yhden uhrin, mutta henkirikostutkinnan yhteydessä paljastunut laaja seksuaalirikossarja teki hänestä potentiaalisen epäillyn myös selvittämättömään henkirikossarjaan. Tuorempi esimerkki on Valkeakoskella tapahtunut teinimurha, jonka nuorena tekijässä on sarjamurhaajille leimallisia piirteitä. Tästä syystä käsittelemme myös hänen tekoaan kirjassamme, vaikka hän on syyllystynyt vain yhteen henkirikokseen.

On hyvin mahdollista, että Suomessa on jonkin verran enemmän sarjamurhaajia kuin tiedämme. Mitä kauemmas historiaan kurkistetaan, sitä todennäköisemmäksi muodostuu se, että joitakin sarjamurhaajia ei ole tunnistettu. Yleisiä sarjamurhaajat eivät toki ole koskaan Suomessa olleet. Pelkästään vanhoja sanomalehtiaineistoja läpikäymällä käy silti selväksi, että historian saatossa on Suomessa ollut lukuisia henkirikoksen tekijöitä, jotka täyttävät sarjamurhaajan määritelmän mutta joita ei ole sellaisiksi aikanaan eikä jälkikäteenkään mielletty. Kuten Vronsky toteaa, sarjamurhaajia on aina ollut olemassa, vaikka heidän tekijätyypittelynsä ja profiloimisensa onkin suhteellisen tuore ilmiö.

SARJAMURHAAJA-TERMIN LYHYT HISTORIA

Käsitteiden *sarjamurha* ja *sarjamurhaaja* ensimmäistä käyttäjää on vaikea aukottomasti jäljittää. Sen keksijäksi on usein nimetty FBI:n legendaarinen profiloija Robert Ressler, mutta Vronskyn mukaan termi *serial killer* esiintyy jo ennen Ressleriä Robert Eislerin vuonna 1948 ilmestyneessä kirjassa *Man into Wolf*. Englanninkielisen termin suora suomennos olisi *sarjattapaja*, mutta kuten aiemmin olemme todenneet, käytämme suomen kieleen vakiintunutta ilmaisua sarjamurhaaja. Sen käyttöä puoltaa myös ilmiön alkuperäinen termistö, joka ei ole lähtöisin Amerikasta.

Saksalaisista sanomalehtiarkistoista ja historiakirjallisuudesta havaitsimme, että Saksassa käsitettä *serienmörder* (sarjamurhaaja) käytti mahdollisesti ensimmäisen kerran Berliinin rikospoliisin päällikkö Ernst ”der Buddha” Gennat 1930-luvulla kuvatessaan ”Düsseldorfin vampyyria” eli sarjamurhaaja Peter Kürteniä. Tekemämme katsaus digitoituihin saksan-, ruotsin- ja suomenkielisiin sanomalehtiarkistoihin antaa viitteitä siitä, että termi on historian saatossa keksitty monta kertaa uudelleen eri puolilla maailmaa. Esimerkiksi Suomessa ruotsinkielinen lehdistö mainitsi termin *seriemord* muutamia kertoja jo 1930-luvulta alkaen.

Kuriositeetiksi jääköön havainto, että ensimmäisen kerran suomeksi termi *sarjamurhaaja* näyttää esiintyvän vuonna 1942 julkaistussa Jännityslukemiston numerossa. Samaan hengenveetoon on todettava, että mitä todennäköisimmin havaintomme on väärä, sillä joku jossakin on epäilemättä ”keksinyt” termin jo aikaisemmin, mutta sitä ei välttämättä löydy kirjallisista lähteistä tai ainakaan sellaisesta lähteestä, joka olisi sattunut silmiimme. Jossain määrin voi pitää jopa kummallisena sitä,

että termi sarjamurha ei ole yleistynyt aiemmin, sillä se tuntuu kaikkein ilmeisimmältä vaihtoehdolta kuvaamaan kyseistä ilmiötä.

Termin ensimmäistä käyttäjää merkityksellisempää onkin tarkastella käsitteen käytön yleistymistä ja sen tietosisälön karttumista. Yleiseen käyttöön termi tuli Yhdysvalloissa 1970-luvulla. Vronskyn mukaan se liittyi meneillään olleeseen ”sarjamurhaajabuumiin”, jonka voi katsoa käynnistyneen 1970-luvulla ja alkaneen vaimentua vasta 1990-luvulla. Buumilla Vronsky viittaa siihen, että kyseisenä aikana sarjamurhaajia paljastui enemmän kuin koskaan ja heitä myös alettiin julkisuudessa käsitellä ilmiönä, joka sai valtavaa huomiota.

Suomessa käsite alkoi yleistyä vasta 1980-luvun lopulla ja silloinkin aluksi hyvin hitaasti. Käsitteen käytön yleistyminen eri maissa kertonee osaltaan siitä, milloin ilmiö tunnistettiin ja milloin sitä alettiin ymmärtää ja tutkia.

Jo ennen sarjamurhaajatermin käyttöönottoa Suomessakin oli tunnistettu lukuisia poikkeuksellisia murhaajia. Lähimmäksi sarjamurhaajan käsitettä päästiin 1910-luvulla, kun muutamaa useiden murhien rypästä kuvattiin murhasarjoiksi. Murhasarjojen tekijöitä ei kuitenkaan kutsuttu sarjamurhaajiksi.

Yleisimpiä sarjamurhaajailmiöön liittyviä käsitteitä olivat 1800-luvulta 1900-luvulle tultaessa *monimurhaaja*, *suurmurhaaja*, *joukkomurhaaja* tai esimerkiksi *moninkertainen murhamies*. Näistä viimeisin esiintyi usein numeraalisen määrään kanssa, kuten *kolminkertainen murhamies*. Poikkeuksellisia murhaajia nimitettiin myös *ihmispedoiksi* tai *ihmis-hirviöiksi*. Joissakin yksittäistapauksissa he saivat erisnimen kaltaisia määritteitä kuten ”Jack Halkaisija” eli Viiltäjä-Jack, ”Düsseldorfin vampyyri” tai ”Kaivopuiston himomurhaaja”. 1950-luvulla rikosuutisissa esiintyi muutaman kerran myös

termi *ketjumurhaaja*, mutta se ei ainakaan sanomalehtikielessä koskaan yleistynyt.

Ennen käsitteen kehittämistä sarjamurhia pidettiin Vronskyn mukaan irrallisina ja selittämättöminä, kieroutuneiden yksilöiden tekeminä hirmutekoina. Nimeämisen jälkeen sarjamurhista tuli yksittäisiä tekoja suurempi ilmiö. Suomessa ilmiö on ollut kaikkein selvimmin nähtävissä populaarikulttuurissa. Ilmiön näkyvyyden räjähdysmäisestä yleistymisestä antaa todisteen kurkistus Helsingin Sanomien arkistoon. 1980-luvulla osumia hakusanalla *sarjamurhaaja* tulee muutama vuosikymmenen lopulta. 1990-luvulla osumia on jo kymmeniä.

Pääasiallinen selitys termin yleistymiselle 1990-luvulla löytyy kahdesta draamaelokuvasta. Vuonna 1991 tuli elokuva-teattereihin Anthony Hopkinsin ja Jodie Fosterin tähdittämä *Uhrilampaat* ja vuonna 1992 realistisempaa koulukuntaa edustanut elokuva *Henry Lee Lucas – sarjamurhaaja*. Vuonna 1986 ilmestyneellä Michael Mannin elokuvalla *Psykopaatin jäljillä* (*Manhunter*) ei tällaista vaikutusta vielä ollut, mahdollisesti elokuvan suomennoksessa tehtyjen termivalintojen takia.

Missään nimessä termiä ei vielä 1990-luvullakaan heti omaksuttu yleiseen käyttöön. Esimerkiksi kannibalistinen seksuaalimurhaaja Andrei Tšikatilo murhasi kymmeniä ihmisiä Neuvostoliitossa ja myöhemmin Venäjän federaation alueella, mutta Suomen lehdistössä häntä kutsuttiin joukkomurhaajaksi. Suomalaista rikoshistoriaa kronikoinut Pohjolan poliisi kertoo -sarjakin mainitsee sarjamurhan ensimmäistä kertaa 1990-luvun lopulla, minkä jälkeen termi alkaa vilahdella kirjasarjan sivuilla 2000-luvun edetessä.

Samoihin aikoihin Suomessakin kylvivät kuolemaa todelliset sarjamurhaajat, joita ei sellaisiksi osattu kutsua. Fiktio k kautta

yleistynyt termi ja koko ilmiö yhdistettiin tässä vaiheessa vahvasti nimenomaan amerikkalaiseen kulttuuriin.

MYYYTTI YHDEN SARJAMURHAN MAASTA

Termi *sarjamurhaaja* tuli siis tutuksi Suomessa viimeistään 1990-luvulla, mutta sen soveltaminen todellisiin murhata-pauksiin tuotti suuria vaikeuksia vielä pitkään. Niinkin myöhään kuin vuonna 2009 Helsingin Sanomat kirjoitti ”yhden sarjamurhan maasta” ja väitti, että Suomessa sarjamurhia on vain televisiossa ja kirjoissa. Syy sarjamurhien vähyyteen oli lehden mukaan se, että ”oikeasti sosiaalitädit ja poliisit estävät ne”. Jutussa mainittua ainoaa sarjamurhaajaa ei nimetty, mutta hän oli ilmiselvästi *sarjakuristajana* tunnettu Michael Penttilä. Tuohon aikaan hän oli syylistynyt kolmeen henkirikokseen.

Vuotta ennen Helsingin Sanomien juttua oli ilmestynyt historioitsija Teemu Keskisarjan kirja *Suomen ainoa sarjamurhaaja*. Perinpohjainen teos kertoo Juhani Adaminpojasta, joka vuoden 1849 loppupuolella surmasi viidessä viikossa 12 ihmistä. Teos on ansiokasta historiantutkimusta, mutta sen nimi johtaa harhaan. Jos sarjamurhaajia välttämättä haluaa panna jonkinlaiseen järjestykseen, Penttilän voi katsoa olevan eniten todistettuja henkirikoksia tehnyt seksuaalimurhaaja, kun taas Adaminpoika pitää hallussaan kärkipaikkaa uhrien kokonaismäärässä. Ainoita he eivät suinkaan ole.

Vasta viime vuosina on Suomessa alettu havahtua siihen tosiasiaan, että Suomi ei ole tästäkään maailmanlaajuisesta ilmiöstä irrallinen saareke. Me, tämän kirjan tekijät, olemme aiemminkin kirjoittaneet aiheesta. Miika Viljakainen on työssään toimittajana käsitellyt sarjamurhaajia lukuisissa jutuissaan

ja Storytel-äänikirjassaan *Myrkkyhoitaja*. Lisäksi hän on kirjoittanut yhdessä toimittaja Lauri Silvanderin kanssa kirjan *Liftarisurmat*, joka on perinpohjainen esitys sarjamurhaaja Ensio Koivusesta. Tuomas Rimpiläinen on kirjoittanut lukuisia journalistisia artikkeleita suomalaisista sarjamurhaajista ja käsitellyt aihetta Storytel-äänikirjasarjassaan *Motiivi murhaan*. Lisäksi hän on antanut Aito Media oy:lle alkuperäisen idean televisiosarjaan *10 suomalaista sarjamurhaajaa*.

Tässä kirjassa käsittelemme osittain samoja tapauksia uusien lähteiden pohjalta ja uudesta näkökulmasta. Lisäksi kirjoitamme muista sarjamurhaajista ja tuomme julki tietoa, jota ei ole koskaan aikaisemmin ollut julkisuudessa.

Haluamme korostaa, että minkäänlaista sarjamurhaajahysteriaa emme halua lietsoa. Pikemminkin suhtaudumme kriittisesti sellaiseen spekulointiin, jossa selvittämättömiä henkirikoksia niputetaan vajavaisin tiedoin yhteen ja epäillään sarjamurhaajan tekemiksi. Tässä kirjassa esittelemme useita sarjamurhaajan määritelmät täyttäviä rikoksentekijöitä ja pureudumme heihin ja heidän tekoihinsa syvemmälle kuin kukaan Suomessa aiemmin. Toisaalta käsittelemme yhtä sarjamurhaksi luokiteltua tapausta kriittisesti siitä näkökulmasta, onko sarjamurhaajateorialle perusteita.

Kirjamme pohjautuu pitkälti alkuperäisaineistoon, kuten esitutkinta-asiakirjoihin ja niitä täydentäviin lähteisiin. Lähteiden löytäminen ja haltuun saaminen on useissa tapauksissa ollut tuskastuttavan hitaan ja vaivalloisen etsintätöyön takana.

Luonnollisesti jotakin on saattanut jäädä huomaamattakin. Joka tapauksessa kirjamme tarjoaa erittäin syvälle pureutuvan esityksen suomalaisista sarjamurhaajista. Tätä faktatietoa on mahdollista käyttää myös tieteellisen tutkimuksen lähdeaineistona, mutta oma kirjamme ei ole tieteellinen tutkimus.

Taustalähteinä olemme käyttäneet eri tieteenalojen ammattilaisten julkaisuja, jotka täyttävät tieteellisen tutkimuksen kriteerit. Tarkoituksellisesti olemme valikoineet lähdeaineistoksi myös runsaasti yleistajuista tietokirjallisuutta ja muistelmateoksia, mutta näissäkin lähteissä pääasiallisena valintakriteerinä on ollut kirjoittajan asiantuntemus.

SARJAMURHAAJAT HISTORIAN HÄMÄRÄSSÄ

Tätä nykyä suomalaisia sanomalehtiarkistoja on digitoitu varsin laajasti, mikä mahdollistaa sähköiset haut mittavaan sanomalehtiaineistoon. Näiden hakujen ja arkistoissa vietettyjen kuukausien perusteella voimme esittää perustellun väitteen, että tunnettujen tapausten lisäksi joitakin sarjamurhaajapiirteisiä henkirikoksentehtäjiä on Suomen historiassa jäänyt tunnistamatta.

Esimerkiksi käy vaikkapa aikanaan laajaa julkisuutta saanut vankikarkuri Johan Hytti, joka pakotoverinsa kanssa murhasi kirveellä ja miekalla naisen Siuntiossa vuonna 1934. Tutkinassa ja oikeudenkäynnissä Hytti tunnusti vielä viisi muuta murhaa, joiden motiveiksi hän ilmoitti pääasiassa ryöstön. Hytin tunnustamista rikoksista kolmessa uhrina oli nainen. Naisista kaksi oli prostituoituja eli nykytermein seksityöntekijöitä, joista toisen Hytti oli kertomansa mukaan hirttänyt ja toisen lyönyt kuoliaaksi halolla. Lopullisen totuuden selvittäminen edes siitä, kuinka monesta murhasta Hytti lopulta tuomittiin, vaatisi mittavaa arkistotutkimusrupeamaa.

Hytti käykin oivaksi esimerkiksi siitä, kuinka vaikeaa selvittämättömien henkirikosten yhdistäminen toisiinsa on aikanaan ollut poliisille. Lukuisia sarjamurhaajia on myös saatettu

tunnistaa ”monimurhaajiksi”, mutta tapaukset ovat painuneet historian hämärään jo vuosikymmeniä ennen kuin ilmiö sai kuvaavan nimensä.

Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Suomen rikoshistoriasta ei löydy erästä ”klassista” sarjamurhaajatyyppeä ennen kuin vasta 1960-luvulta. Kyseinen tyyppi on murhaaja, joka määrätietoisesti ”saalistaa” naisia eikä jää heti kiinni ensimmäisestä henkirikoksestaan. Tämä murhaajatyyppeä näyttää puuttuvan Suomesta ennen nailonsukkamurhaaja Ilkka Kiviojaa (1964), häkäsurmaaja Ensio Koivusta (1971) ja Pohjanmaan Pia-surmia 1990-luvulla.

Tiedostamme ongelman ajatuksessa, että nainen olisi miehen ”saalis”, mutta olemme päätyneet käyttämään termiä siksi, että se kuvaa osuvasti tiettyjen sarjamurhaajien toimintatapaa ja motiivia. Kuten kirjassamme osoitamme, kaikki sarjamurhaajat eivät surmaa naisia. Seksuaalisesti motivoituneet naisia surmaavat sarjamurhaajat ovat kuitenkin niin selväpiirteinen ilmiö, että käytämme johdannossamme vielä hetken sen tarkasteluun Suomen historiassa.

SELVITETYT JA SELVITTÄMÄTTÖMÄT NAISMURHAT

Suomen lähihistoriasta ei ole vaikea löytää selvittämättömiä naissurmia – kaukaisemmasta menneisyydestä puhumattakaan. Tapauksia voi etsiä sanomalehtiarkistoista, ja 1920–1930-lukujen osalta niitä on luetteloitu Teemu Keskisarjan kirjassa *Tulilahti – tutkimuksia naismurhista*. Keskisarjan kirjaa varten historiantutkija Kaisa Kautto kävi sanomalehtiaineistosta läpi kaikki löytämänsä naissurmat vuosilta 1920–1939. Mainituista aineistoista paljastuu metsään peiteltyjä naisten ruumiita,

kylpyammeeseen surmattu nainen, ruumis rantaladossa, äkki-seltään ryöstömurhilta vaikuttavia surmia ja paljon muuta.

Periaatteessa jotkut näistä vainajista saattavat olla sarjamurhaajan uhreja mutta tuskin kaikki tai edes valtaosa. Vaikka joidenkin selvittämättömien rikosten takana olisikin sama tekijä, muut vaihtoehdot ovat yleensä selvästi todennäköisempiä.

Jos rikos ei selviä, sarjamurhaajahdollisuutta ei silti voi eikä kannata sulkea pois. Seuraavassa luettelossa on naisia, joiden surmaajaa ei tiedetä. Olemme valinneet luetteloon sellaisia tapauksia, joiden tutkinnasta tiedämme, että sarjamurhaajahdollisuus on ollut mukana yhtenä tutkintalinjana tai edes jonkinlaisena teoriana, joka on johtanut tutkintatoimenpiteisiin:

Sirkka-Liisa Valjus (1963), Susanne Lindholm (1976), Seija Kekkonen (1980), Onerva Ketola (1981), Elsa Argillander (1982), Ulla-Maija Poussu (1984), Piia Ristikankare (1988), Tuula Lukkarinen (1991), Maarit Haantie (1993), Raisa Räisänen (1999), Saara Arva (2019) ja Katja Miinalainen (2022).

Kirjassamme nostamme esiin perustellun epäilyn siitä, että yhtä kirjassamme kuvatuista sarjamurhaajista voisi olla syytä tutkia mahdollisesta osallisuudesta yhteen yllä mainituista surmista. Samalla muistutamme tavoitteestamme välttää perusteetonta spekulointia siitä, ketkä henkirikoksen uhrin mahdollisesti saattavat olla sarjamurhaajan uhreja. Selvittämättömien henkirikosten yhdistämisessä toisiinsa tai tiettyyn tekijään tulee olla varovainen, sillä mahdollinen ei automaattisesti ole todennäköistä.

Esimerkiksi ruotsinlaivoilla tapahtuneista katoamisista on aika ajoin nostettu esiin mahdollisuus laivoilla toimivasta sarjamurhaajasta. Näihin teorioihin tulee suhtautua lähinnä urbaanina legendana tai jonkinlaisena folklorena.

Vastaavanlaisesta legendasta tarjoaa esimerkin ”Turun jokituuppari” eli mystinen hahmo, jonka on spekuloitu vuosikymmenten saatossa tuuppineen humalaisia Aurajokeen. Todellinen mysteeri Aurajokeen hukkumisissa lienee kuitenkin se, miksi suomalainen mies haluaa niin usein päihtyneenä virtsata jokeen eikä esimerkiksi sitä ympäröiviä puistolehmuksia vasten.

Tarina jokituupparista ei ole edes omaperäinen, sillä samantaisia on levinnyt eri puolin maailmaa kaupungeissa, joita halkovat vesiväylät. Vuonna 2015 Manchesterissa kohistiin ”saramurhaajasta”, jonka väitettiin työntävän uhrejaan veteen. Vedestä löytyneiden ruumiiden määrä ei kuitenkaan ollut poikkeuksellisen suuri. Paikallinen poliisi arvioikin, että samanlaisen teorian voisi kehittää vaikkapa kylpyyn kuolleista ihmisistä.

Jotakin ihmismielen halusta uskoa epätodennäköisimpiin selityksiin kertonee myös se, että neljä henkirikosta tehnyttä Roi Vatajaa eli entistä Jarmo Koskista kutsutaan Kanali-Koskiseksi. Liikanimestä voisi luulla, että Koskisen modus operandina olisi ollut ihmisten heittäminen Rauman Kanaliin, mutta todellisuudessa hänen uhreistaan vain yksi päätyi sinne.

Ruotsinlaivakatoamistenkin syyksi paljastuu valitettavan usein se, että henkilö on itse hypännyt laidan yli. Läheisille itsemurhaselitys on usein vaikea hyväksyä, mutta jostakin syystä se on vaikeaa myös suurelle yleisölle. Jussi Pajuja ja Markku Salminen kirjoittavat ilmiöstä teoksessaan *Kadonneet henkilöt*. Heidän mukaansa ”on usein henkisesti helpompaa konstruoida jokin ulkoinen paha kuin tunnustaa ilmiö, joka elää voimakkaasti kansakunnan pohjavirroissa”. Heidän mukaansa juuri itsemurha on tällainen pohjavirtojen ilmiö, joka mieluummin torjutaan myyttisillä selityksillä kuin nähdään sellaisena kuin se on.

Joissakin tapauksissa henkirikosta voi pitää todennäköisimpänä selityksenä ihmisen katoamiseen, mutta näissäkin

tapauksissa sarjamurhaajateoriaan on harvoin mitään perusteita. Puhtaasti tilastollisesti ajateltuna on aina monin verroin todennäköisempää, että tuntematon surmaaja ei ole surmannut muita.

FBI arvioi vuonna 2008 katsauksessaan *Serial Murder*, että vuosittain alle prosentti henkirikoksista Yhdysvalloissa on sarjamurhaajan tekemiä. Tämä ei tarkoita sitä, että yksi sadasta henkirikoksesta olisi sarjamurhaajan tekosia, vaan raportti painottaa sitä tosiasiaa, että minä tahansa tarkasteluun otettuna vuonna prosentti on *alle yksi*.

Oikeuspsykologi Tom Pakkanen mainitsee tutkimuksessaan *Behavioural Crime Linking in Serial Homicide* ruotsalaistutkija Joakim Sturupin havainnon, jonka mukaan Ruotsissa 1,6 prosenttia kaikista henkirikoksista olisi sarjamurhia tai ”monimurhia”, joissa tekijä surmaa useita uhreja samaan aikaan. On turvallista olettaa, että paino jaottelussa on nimenomaan monimurhissa eikä sarjamurhissa.

Joissakin tapauksissa myyttiset selitykset ovat saaneet valtaansa jopa poliisin ja oikeuslaitoksen. Vuonna 1988 kadonnut Piia Ristikankareen surmaajaksi soviteltiin aikanaan ruotsalaista sarjamurhaajana pidettyä Thomas Quickia eli Sture Bergwallia. Bergwall tuomittiin useista murhista Ruotsissa, kunnes ymmärrettiin, että hän ei todellisuudessa ollut surmannut ketään vaan oli perustanut tunnustuksensa uutisista saamiinsa yksityiskohtiin murhista. Tapaukseen voi tutustua esimerkiksi lukemalla Hannes Råstamin kirjan *Kuinka tehtiin sarjamurhaaja: Thomas Quickin tapaus*.

Ennen rikoksen selviämistä surmaajan motiivista tai taustasta ei voi saada varmuutta. Valitettavan usein perimmäinen motiivi jää kokonaan selvittämättä myös niissä rikoksissa, joissa tekijä selviää. Tässä kirjassa mainitaan esimerkiksi

Alfred Hautanen, joka syyllistyi naismurhiin vuosina 1945 ja 1963. Hän surmasi sekä miehiä että naisia ja ilmoitti motiivikseen ryöstön. Kysymys kuuluu: kuinka paljon voimme antaa painoarvoa murhaajan omalle kertomukselle?

Kirjassamme käsittelemme murhaajia, joista osa on tutkitusti psykopaatteja ja loputkin mahdollisesti sellaisia, vaikka diagnoosi puuttuu. Sarjamurhaajien joukossa psykopatia tai sen piirteet korostuvat, ja usein psykopaatit ovat patologisia valehtelijoita tai ainakin hyviä valehtelemaan. Kun vielä huomioi sen, että laki ei edellytä rikoksesta epäillyn puhuvan totta esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä, sarjamurhaajan omaan kertomukseen on syytä suhtautua hyvin kriittisesti.

Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö sarjamurhaajilta voisi saada olennaista tietoa heidän ajattelustaan ja rikoksisistaan, jos osaa suhtautua kertomuksiin tarvittavalla kriittisyydellä. Monissa käsittelemissämme tapauksissa on motiivin selvittämisessä päästy vain sille tasolle, mitä murhaaja itse on oikeudessa kertonut. Todellisuudessa tekoihin on hyvinkin voinut johtaa jokin piilomotiivi, joka paljastuessaan selittäisi tekoa paljon enemmän kuin tekijän julkilausuma perustelu teolleen.

Sarjamurhaajien motiiveista on ymmärrettävä myös se, että murhaamisen todellinen syy voi tavallisesta ihmisestä tuntua täysin mitättömältä ja niin uskomattomalta, että se tuntuu valheelta. Joskus murhaaja saattaa vakuuttaa, ettei edes itse ymmärrä, miksi tappaa. Myös tämä voi olla totta, joskin ”selittämätön tarve tappaa” voi yhtä hyvin olla helppo tie salata todelliset tuntemukset. Oman mielen synkimpien salaisuuksien valottaminen voi ymmärrettävästi olla kiusallista tai epäedullista.

Muutamia epävarmoja ja sarjamurhaajapiirteisiä tapauksia Suomen rikoshistoriasta siis löytyy, mutta ne painottuvat sotien

jälkeiseen aikaan ja erityisesti ”sarjamurhaajabuumin” vuosiin 1970-luvulta 1990-luvulle ja osin nykyaikaan. Havainnossamme lienee osin kyse vanhemman lähdeaineiston puutteesta, mutta sen uskallamme todeta, että useita naisia määrätietoisesti saalistaneet sarjamurhaajat puuttuvat Suomen rikoshistoriasta lähes tyystin ennen 1960–1970-lukuja. Sarjamurhaajailmiö ja sen yhteydet esimerkiksi populaarikulttuuriin saattaisivat olla kiinnostava kohde myös akateemiselle tutkimukselle.

SARJAMURHAAJA RIKOKSENUUSIJANA

Käsitystä Suomen sarjamurhaajista on pitkään hämärtänyt ajatus alkoholin sumentamista, äkkipikaisista rikoksenuusijoista. Heitä maamme rikoshistoriassa on runsaasti, minkä mahdollistaa rikosoikeudellisten seuraamusten lievyys.

1980-luvulla hämmästytti tapaus, jossa kaksoismurhasta vankeuteen tuomittu Kari Jokinen pääsi vain muutama vuosi teon jälkeen vankilomalle ja syyllistyi uuteen kaksoismurhaan. Rikoshistoriamme vilisee tunnettuja tappajia mallia Kanali-Koskinen, jotka suorittavat tuomionsa, vapautuvat ja tappavat uudelleen. Nykyajan tunnetuin tapaus lienee sarjakuristaja Michael Penttilä, joka tällä hetkellä suorittaa vasta ensimmäistä elinkautisrangaistustaan, vaikka henkirikoksia hänen tilillään on jo neljä. Penttilän ensimmäinen uhri oli hänen oma äitinsä, jolta Penttilä sai jopa perintöä, koska rikos katsottiin kuolemantuottamukseksi eikä tahalliseksi henkirikokseksi. Penttilän rikossarjaa kuvaamme myöhemmin tässä kirjassa.

Sarjamurhaajien määrää on vaikea määrittää tarkasti, mutta mittakaavaa antaa selvitys, jonka toinen tämän kirjan tekijöistä

teki työssään Ylen rikostoimittajana. Selvityksessä keskityttiin sellaisiin surmaajiin, jotka ovat tappaneet kolme ihmistä tai useamman niin, että surmat ovat tapahtuneet vähintään kahdessa eri yhteydessä. Selvityksestä rajattiin siis pois esimerkiksi perhesurmat ja muut joukkosurmat. Lisäksi joukkoa rajattiin niin, että mukaan otettiin vain sellaiset tappajat, jotka ovat surmanneet ainakin yhden uhreistaan 2000-luvulla.

Selvityksen perusteella Suomessa on ainakin kaksitoista miestä ja kolme naista, jotka ovat surmanneet kolme tai useamman ja jotka täyttävät muut edellä mainitut kriteerit. Heitä on todennäköisesti jonkin verran enemmän, sillä mitä kauemmas historiaan mennään, sitä vaikeampaa yhden henkilön henkirikoshistorian täydellinen tarkistaminen on. Jos tarkasteluun otettaisiin mukaan ne, joiden henkirikossyytteitä on kaatunut hovioikeudessa, lista pitenisi.

”Vain kaksi” ihmistä eri tilanteissa surmanneita löytyi Ylen selvityksessä kuutisenkymmentä, mutta heidän osaltaan lista ei missään nimessä ole kattava. Mittakaavasta kertoo jotakin se, että Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin selvityksen perusteella vuosina 2003–2023 henkirikokseen syyllistyneistä henkilöistä yhteensä 46 oli aikavälillä 1999–2003 surmannut eri yhteyksissä kaksi ihmistä.

Ylen selvityksen perusteella edellä mainituin kriteerein neljään henkirikokseen on yltänyt ainakin kolme miestä: sarjakuristaja Michael Penttilä, autokaistamurhaaja Esa Åkerlund ja Metsuriksi kutsuttu Veli Huohvanainen. Penttilän henkirikoshistoriaa käsitellään myöhemmin tässä kirjassa. Åkerlund tuomittiin ensimmäisen kerran taposta 1994, mutta hovioikeus kumosi tuomion. Vuonna 1995 hän syyllistyi murhaan ja 2010 kolmoistappoon. Hän vapautuu kesällä 2025. Huohvanainen istuu elinkautista vuonna 2018 tekemästään murhasta.

HENKEÄSALPAAVA KURKISTUS SUOMEN PAHIMPIEN SARJAMURHAAJIEN TEKOIHIN JA MIELENMAISEMAAN

Psykopaatti on kuristanut kolme naista ja murhaa neljännen heti vapauduttuaan vankilasta. Tappaako mies vahingossa vai nauttiiko hän murhaamisesta? Perheensä lähtee aamuisin töihin mutta tekeekin murhan toisensa perään. Samaan aikaan nailonsukkakuristaja kylvää kauhua ennen näkemättömillä seksuaalimurhilla.

Suomalaiset sarjamurhaajat on ensimmäinen kattava tietokirja maamme sarjamurhaajista, heidän taustoistaan ja motiiveistaan tappaa. Se murtaa myytin Suomesta maana, jossa sarjamurhaajia ei juuri ole, ja pureutuu lähihistoriamme synkkiin henkirikossarjoihin aiemmin julkaisemattomien lähteiden avulla. Teos tunkeutuu syvälle tappajien mieleen ja pohtii, millainen on suomalaisen sarjamurhaajan arkkityyppi ja miksi lähihistorian pahin sarjamurhaaja on nainen.

TUOMAS RIMPILÄINEN ja **MIIKA VILJAKAINEN** ovat kokeneita rikostoimittajia ja tietokirjailijoita. Aiemmissa teoksissaan he ovat käsitelleet laajasti suomalaista rikollisuutta ja pureutuneet syvälle tekoihin sekä ihmisiin niiden takana. *Suomalaiset sarjamurhaajat* on heidän ensimmäinen yhteinen teoksensa.

KANNEN KUVA: DAVE WALL / ARCANGEL
KANNEN SUUNNITTELU: EEVALIINA RUSANEN

